

בבית המשפט העליון

דנג"ץ 2963/20

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקשים:

1. ח"כ אופיר כץ
2. ח"כ שלמה קרעי
3. יעקב שמעון מצא
4. שלום יוסף חיים רוזנבוים
5. יעקב דקל
6. יגאל הררי
7. חנה בן זקן

נגד

המשיבים:

1. יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23
2. ועדת הבחירות המרכזית ה-23
3. היועץ המשפטי לממשלה
4. רשימת כחול לבן
5. הרשימה המשותפת
6. רשימת ישראל ביתנו
7. רשימת העבודה-גשר
8. רשימת ש"ס
9. רשימת יהדות התורה
10. רשימת ימינה
11. רשימת מר"צ
12. רשימת יש עתיד-תלם

בקשה לקיום דיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בבג"ץ 2162/20 מיום 2.4.2020 אשר ניתן על ידי כבוד השופטים י' עמית, ד' מין ו' וילנר; תשובת המשיבים 1-3 לבקשה לקיום דיון נוסף מיום 2.7.2020; תשובת המשיבה 6 לבקשה לקיום דיון נוסף מיום 1.7.2020; תגובת המבקשים מיום 23.7.2020.

בשם המבקשים:

עו"ד גיא בוסי

בשם המשיבים 1-3:

עו"ד אבי מיליקובסקי

בשם המשיבה 6:

עו"ד איתן הברמן

החלטה

זוהי בקשה לקיים דיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בבג"ץ 2162/20 (השופטים י' עמית, ד' מינץ ו-י' וילנר) שניתן ביום 2.4.2020 (להלן: פסק הדין).

רקע ותמצית ההליכים הקודמים

1. בימים שלאחר הבחירות לכנסת ה-23 הופנו ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23, השופט נ' הנדל (להלן: יו"ר ועדת הבחירות), בקשות שונות מטעם מספר סיעות לקבלת חומרים ומסמכים שעניינם ניהול הבחירות ותוצאותיהן. כעולה מפסק הדין וכאמור באחת מהחלטות יו"ר ועדת הבחירות, הוועדה המרכזית לכנסת ה-23 (להלן: הוועדה, או ועדת הבחירות) העבירה לפונים מסמכים וחומרים בשיעור חסר תקדים עוד בטרם פורסמו תוצאות הבחירות.

בשעות הלילה של יום ה-9.3.2020 – ערב המועד האחרון לפרסום תוצאות הבחירות לפי סעיף 11 לחוק יסוד: הכנסת – פנו אל יו"ר ועדת הבחירות חלק מהעותרים, ששימשו חברים בוועדה מטעם סיעת הליכוד ומטעם סיעת הימין החדש-הבית היהודי-האיחוד הלאומי, וכן נציגים נוספים מסיעת ש"ס, בבקשה לקבל חומרים מהוועדה כדי לבחון חשדות לאי סדרים ולאירועים חריגים הקשורים בבחירות. כמו כן דרשו העותרים להעביר למשטרה באופן מיידי את כל הקלפיות שבהן אחוז ההצבעה בכלל או אחוז ההצבעה למפלגה אחת בלבד, גבוה מ-90% וכן ביקשו לוודא שהמשטרה תצליב בין קבצי הבוחרים באותן קלפיות, כפי שעלה מטפסי סימון המצביעים (טופס 1000) ובין מרשם היוצאים והנכנסים של רשות האוכלוסין. בקשה זו נדחתה ביום 12.3.2020 על ידי יו"ר ועדת הבחירות, ובעקבות כך הוגשה העתירה שפסק הדין שניתן בה הוא מושא הבקשה שלפניי.

2. בעתירה, התבקש בית משפט זה להורות על ביטול החלטת יו"ר ועדת הבחירות, ולהתיר לעותרים לעיין בחומרים שנתבקשו על ידם בפנייתם מיום 9.3.2020. בתוך כך דרשו העותרים לקבל לעיונם פרוטוקולים מלאים של כל הקלפיות; נתונים על אודות דיווח אלקטרוני בכל אחת מהקלפיות (IVR); ודו"ח של חברת המחשבים שהעניקה שירותי מידע לוועדת הבחירות שמפרט את מספר הבוחרים שהצביעו על פי טופס 1000 בכל קלפי על מנת להשוות בין נתונים אלו למספר המצביעים בפועל בכל קלפי. עוד דרשו העותרים לבחון מול רשות האוכלוסין במשרד הפנים את מספר המצביעים בכל קלפי, שעל פי הרישום במרשם לא שהו בארץ ולמרות זאת נרשמו בקובץ המצביעים במעטפות הכפולות כמי שהצביעו.

להשלמת התמונה יצוין כי ביום 23.3.2020, ארבעה ימים לאחר שהוגשה העתירה, הגישו חברי סיעת הליכוד ובהם המבקשים, בקשה לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים להארכת מועד להגשת ערעור בחירות לפי חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות).

3. בית המשפט (מפי השופט עמית, ובהסכמת השופטים מינץ ווילנר) דחה את העתירה מנימוקי סף ולגופה. תחילה ציין בית המשפט כי דין העתירה להידחות על הסף בשל קיומו של סעד חלופי, שכן העתירה נועדה למעשה לשרת ערעור בחירות שהעותרים התעתדו להגיש, במקביל, לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים. בהקשר זה הפנה בית המשפט, בין היתר, לסעיף 9 לעתירה שבו ציינו העותרים כי העברת המידע המבוקש על ידם עשויה לשמש לצורך גיבוש תשתית עובדתית וראייתית לערעורי בחירות שיוגשו על תוצאות הבחירות. בית המשפט קבע, בנוסף, כי חשיפת מסמכים ועריכת חקירות ובדיקות מהסוג שנתבקש בעתירה צריך שתעשה בהתאם לכללי הבחירות לכנסת (עיון בחומר הבחירות), התשע"ח-2018 (להלן: כללי העיון) או במסגרת ערעור בחירות אשר בגדרו ניתן, ככלל, להגיש בקשה לבחינת מסמכים קונקרטיים שברשות ועדת הבחירות. בהקשר אחרון זה צוין כי השאלה אם ליו"ר ועדת הבחירות ניתנה סמכות בלעדית לדון בבקשות לעיון בחומר בחירות או שמא גם בית המשפט שדן בערעורי בחירות מוסמך לעשות כן, טרם הוכרעה על ידי בית משפט העליון.

בית המשפט דחה את העתירה גם מהטעם שהיא נגועה בשיהוי, שכן העתירה הוגשה שבוע לאחר החלטתו של יו"ר ועדת הבחירות ותשעה ימים לאחר שפורסמו תוצאות הבחירות. כמו כן נקבע כי העתירה היא תיאורטית במובן זה שוועדת הבחירות קמה מכיסאה מעת שפורסמו תוצאות הבחירות, והעותרים סיימו את תפקידם בה. עוד מצא בית המשפט כי העותרים לא מיצו הליכים בטרם הגישו את העתירה, זאת, בין היתר, משום שלא הקדימו פנייה ליו"ר ועדת בחירות בבקשה לפי כללי העיון, אף שיו"ר ועדת הבחירות הפנה אותם להליך הרלבנטי לפי כללים אלו במסגרת תשובתו לפנייתם מיום 9.3.2020.

בית המשפט הוסיף וקבע כי גם לגופם של דברים דין העתירה להידחות והפנה בהקשר זה למגבלות שעוגנו בכללי העיון לגבי בקשות לעיין בחומרי בחירות. צוין, בין היתר, כי הגבלת זכותם של חברי ועדת הבחירות לקבל מידע מקום שבו הדבר מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה (סעיפים 5(1) ו-6(א) לכללי העיון) מעידה על כך שהמחוקק לא סבר כי לאחר פרסום תוצאות הבחירות יש לחברי ועדת הבחירות זכות בלתי מוגבלת לקבל מידע אך ורק מכוח חברותם בוועדה. בית המשפט הוסיף כי ניתן להסיק שזכות העיון בחומרי הבחירות מוגבלת ותחומה לזמן קצר ביותר גם לנוכח הוראת סעיף 79א(א)

לחוק הבחירות הקובעת כי חומר הבחירות המפורט בסעיף יושמד על ידי הוועדה המרכזית בחלוף המועד להגשת ערעורי בחירות או לאחר מתן פסק דין חלוט בהם. עוד נקבע כי עיקר החומר שדרשו העותרים הועבר לעיונם ומשכך חלק מהסעדים המבוקשים התייתרו, בעוד שדרישותיהם האחרות אינן מעוגנות בדין או שיש בהן פוטנציאל לפגיעה בפרטיות ובחשאיות הבחירות, או שהן אינן מצדיקות השקעת משאבים בהיקף כה נרחב.

בית המשפט התייחס לחשדות שהעלו העותרים בעניין הפרת הסדרים בקלפיות וקבע כי הנתונים שהציגו העותרים אינם מגבשים תשתית עובדתית מינימלית שיהיה בה כדי לבסס את טענותיהם החמורות בדבר "חשש ממשי לעבירות על טוהר הבחירות", וכי לא עלה בידם של העותרים להצביע אף לא על קלפי אחת שבה נתגלו כביכול ממצאים מחשידים. עוד נקבע בהקשר זה, כי על בסיס החומר שהונח לפני בית המשפט, ועדת הבחירות המרכזית וכן גורמים מטעם המפלגות השונות נקטו שורה של אמצעי בקרה ופיקוח בהיקף חסר תקדים.

הבקשה לדיון נוסף

4. בבקשה שלפניי – שהוגשה על ידי מקצת העותרים (העותרים 8-9 מטעם הימין החדש-הבית היהודי-האיחוד הלאומי אינם צד להליך דנן) – טוענים המבקשים כי יש להורות על קיום דיון נוסף בפסק הדין שכן נקבעה בו הלכה חדשה אשר עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית משפט זה בבג"ץ 1262/06 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' סיעת ש"ס (5.3.2006) (להלן: עניין ש"ס). לטענתם, עד לפסק הדין, קבעה ההלכה כי לחבר ועדת הבחירות המרכזית תפקיד אקטיבי וסמכויות רחבות אשר הוקנו לו כדי לפקח על הליך הבחירות ולשמור על טוהר הבחירות. לגישת המבקשים, פסק הדין מצמצם את סמכויות הפיקוח של חברי ועדת הבחירות כפי שהותוו בעניין ש"ס, תוך שהוא מטיל עליהם מגבלות המונעות מהם לבצע את תפקידם. עוד נטען כי פסק הדין הכפיף את סמכות הפיקוח של חברי ועדת הבחירות למגבלות הקבועות בכללי העיון ולמסגרת של ערעור בחירות בלבד, ורק ככל שיעלה בידם של חברי הוועדה לבסס "חשד סביר" כי תוצאות הבחירות עוותו. ואולם, לטענת המבקשים, אין בכללי העיון או בהגבלות שהוטלו בדין על הגורמים שרשאים להגיש ערעור, כדי למנוע מחברי הוועדה לקיים את חובתם הנפרדת והעצמאית לפקח על טוהר הבחירות. לטענתם, קיים הכרח כי בידי חברי ועדת הבחירות יהיה מצוי "ארגז כלים מלא", ובכלל זה האפשרות לעיין במסמכי הוועדה, על מנת שיתאפשר להם למלא את תפקידם בכל הנוגע לפיקוח על טוהר הבחירות. עוד נטען כי שאלת תפקידו, זכויותיו וחובותיו של חבר ועדת הבחירות, היא שאלה מהותית ועקרונית בשיטתנו המשפטית, והסתירה שיצר פסק הדין עם עניין ש"ס מצדיקה לקיים בו דיון נוסף.

המבקשים מוסיפים וטוענים כי פסק הדין מנוגד לעניין ש"ס גם במובן זה שהוא מגביל את זכותם של חברי ועדת הבחירות לקבל מידע לאחר פרסום תוצאות הבחירות. לטענתם, השאלה אם חבר ועדה מתעתד להגיש ערעור על תוצאות בחירות אין בה כדי להשליך על הזכות העצמאית והנפרדת שעומדת לו לעיין במסמכי הבחירות. עוד טוענים המבקשים כי כללי העיון מעניקים לחברי הוועדה וליו"ר ועדת הבחירות סמכות לפקח על טוהר הבחירות, ולצורך כך מאפשרים להם לעיין במסמכי הוועדה או בכל חומר אחר שיידרש לצורך מילוי חובה זו. לבסוף, טוענים המבקשים כי גם הקביעה בפסק הדין, לפיה מסעיף 79א(א) לחוק הבחירות ניתן להסיק שזכות העיון היא "קצרה ביותר", חורגת מההלכה בעניין ש"ס. בהקשר זה נטען כי אין בהוראות הטכניות שנקבעו בסעיף האמור, כדי ללמד על זכותו של חבר ועדה לעיין במסמכים ולקיים את החובה לשמור על טוהר הבחירות.

5. המשיבים 3-1 מצדם סבורים כי דין הבקשה להידחות. לטענתם, בפסק הדין לא נקבעה הלכה חדשה העומדת בסתירה להלכות קודמות ואף לא לקביעות שבפסק הדין בעניין ש"ס. נטען כי פסק הדין בעניין ש"ס לא עסק בסוגיית זכות העיון הנתונה לחברי ועדת הבחירות המרכזית או בהיקפה, אלא בשאלת כשירותו של אדם שהורשע בפלילים לשמש נציג של סיעה בוועדת הבחירות המרכזית. כמו כן, לשיטת המשיבים, קיים ספק רב אם פסק הדין בעניין ש"ס הרחיב את סמכויותיו של חבר ועדת הבחירות, כפי שטוענים המבקשים. עוד נטען כי פסק הדין נשען על פרשנות סעיף 79א לחוק הבחירות ועל כללי העיון שהותקנו מכוחו וכי הוראות אלו נחקקו חמש שנים ויותר לאחר שניתן פסק הדין בעניין ש"ס.

המשיבים 3-1 הוסיפו וטענו כי בניגוד לטענת המבקשים, בפסק הדין לא נקבע שחבר ועדת הבחירות נדרש לבסס "חשד סביר" כל אימת שהוא מעוניין לעיין במסמכים שונים מתוקף סמכותו לפקח על הליך הבחירות. אלא נקבע, כך לטענת המשיבים 3-1, כי בנסיבות הספציפיות של המקרה דנן, לעותרים עמד סעד חלופי והוא הגשת ערעור בחירות לבית המשפט לעניינים מנהליים, אשר בגדרו נדרשים בעלי הדין לבסס חשד סביר כאמור.

המשיבים 3-1 הוסיפו וציינו כי משעה שוועדת הבחירות המרכזית לבחירות ה-23 סיימה את תפקידה, החלטה על קיום דיון נוסף בהליך דנן לא תשפיע על זכויות בעלי הדין, ועוד הוסיפו כי העובדה שפסק הדין ניתן פה אחד נושאת אף היא משקל המצדיק את דחיית הבקשה.

6. המשיבה 6, רשימת ישראל ביתנו, סבורה אף היא כי בפסק הדין לא נקבעה כל הלכה חדשה וכי אין בפסק הדין כדי לשנות מהקביעות שנפסקו בעניין ש"ס. המשיבה 6

מוסיפה וטוענת כי המחוקק הבחין מפורשות בין הסמכויות אותן הקנה לוועדת הבחירות כגוף קולקטיבי ובין הסמכויות אותן הקנה לחברי הוועדה כיחידים, והעתירה, כמו גם הבקשה לדיון נוסף, ממחישות כי אין זו ועדת הבחירות שעומדת בפני בית המשפט, אלא רק מקצת מחבריה הפועלים מתוך אינטרסים פוליטיים שאינם משותפים לכלל החברים בה. עוד טענה המשיבה 6 כי ועדת הבחירות סיימה את תפקידה מרגע שפורסמו תוצאות הבחירות, ומשלב זה אין עוד לוועדת הבחירות, כגוף, אפשרות להגיש ערעור על תוצאות הבחירות.

7. בהחלטתי מיום 9.7.2020 נעניתי לבקשת המבקשים להגיב בקצרה לתשובות המשיבים. בעיקרו של דבר, המבקשים חולקים בתגובתם על עמדת המשיבים כי בעניין ש"ס לא נקבעה הלכה לעניין סמכויותיו של חבר ועדת הבחירות. לטענתם, מהות הלכת ש"ס נוגעת לתפקידו של נציג סיעה בוועדת הבחירות, והתפקיד הוגדר שם במפורש: "לדאוג כי הליך הבחירות יהיה תקין; כי טוהר הבחירות יקויים; כי אמון הציבור בפעולתה של הדמוקרטיה הישראלית יישמר" (שס, פסקה 30). עוד ציינו המבקשים כי הם אינם עומדים עוד על הסעדים שהתבקשו בעתירתם או בהליכים שקדמו לה וכי הם אינם מתכוונים להגיש ערעור בחירות, שהמועד להגשתו חלף זה מכבר. החשיבות בקיומו של דיון נוסף, כך לטענת המבקשים, טמונה בצורך להבהיר מהי סמכותם ומהם ותחומי האחריות של חברי ועדת הבחירות.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בפסק הדין ובטענות הצדדים, באתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: החוק) קובע כי תנאי לקיומו של דיון נוסף הוא שבפסק הדין נושא הבקשה נפסקה הלכה ה"עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון" או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה יש מקום להורות על קיומו של דיון נוסף בפסק הדין. עוד נפסק כי על ההלכה לגלות את עצמה על פני פסק הדין, ולהיות ברורה ומפורשת (דנג"ץ 4325/19 שגב נ' ראש מינהל הרפואה במשרד הבריאות, פסקה 7 (2.9.2019)).

תנאים אלו אינם מתקיימים בענייננו.

9. עיון בפסק הדין מלמד כי לא נקבעה בו הלכה ברורה ומפורשת. פסק הדין הושתת בעיקרו על עילות סף המוכרות במשפט הציבורי ובהן: קיומו של סעד חלופי, שיהוי, עתירה תיאורטית ואי מיצוי הליכים. קביעותיו של בית המשפט המתייחסות לגוף

העתירה מתמקדות אף הן בתשתית הראייתית החסרה, שאינה מבססת בנסיבות העניין עילה להתערבות בהחלטת יו"ר ועדת הבחירות; בהתייגרות חלק מהסעדים שנתבקשו בעתירה; ובהיעדר מקור סמכות בדין להעברת חלק מן המסמכים הספציפיים שהתבקשו על ידי המבקשים. קביעות אלה אינן מהוות הלכה חדשה, ודאי לא הלכה העומדת בסתירה להלכה קודמת.

המבקשים טוענים כי פסק הדין מנוגד להלכה שנקבעה בעניין ש"ס בכל הנוגע לתפקידיו וסמכויותיו של חבר ועדת הבחירות, כפי שאלו הותוו שם. ואולם, עיון בפסק הדין בעניין ש"ס מעלה כי המבקשים קוראים לתוכו את מה שאין בו. פסק הדין בעניין ש"ס התמקד בשאלה אם חבר בוועדת הבחירות שהורשע בעבירה של הפרת אמונים יכול להמשיך לכהן בתפקידו בוועדה. פסק הדין לא עסק כלל בסמכות חברי ועדת הבחירות לעיין במסמכים. במסגרת פסק הדין בעניין ש"ס אכן נקבע, בין היתר, כי תפקידו של חבר ועדת הבחירות הוא "רגיש וחשוב" וכי עליו לדאוג לתקינות הליך הבחירות, לטוהר הבחירות וכן לשמור על אמון הציבור בפעולתה של הדמוקרטיה הישראלית (עניין ש"ס, פסקה 30). פסק הדין מושא הבקשה שלפניי לא שינה מקביעה כללית זו. אדרבא, האמור בפסק הדין עולה בקנה אחד עם הקביעה בעניין ש"ס לפיה "ועדת הבחירות הוקמה על ידי חוק, ועל פעולותיה והחלטותיה חלים כללי היסוד של המשפט החוקתי והמינהלי" (ש"ס, פסקה 28).

10. על כך יש להוסיף כי העתירה הוגשה בשלב שבו ועדת הבחירות כבר קמה מכיסאה והמבקשים עצמם מבהירים כי לעת הזו אין הם עומדים עוד על הסעדים שהתבקשו בעתירה או בהליכים שקדמו לה. משאלו הם פני הדברים, ובשים לב לכך שהבקשה לקיים דיון נוסף נועדה לברר שאלות עיוניות שהכרעה בהן לא תשפיע על מי מבעלי הדין – דינה להידחות גם מטעם זה (דנ"מ 1893/20 מדינת ישראל נ' פלונית, פסקה 5 ((6.7.2020)).

הבקשה נדחת אפוא. לפנים משורת הדין, לא יעשה צו להוצאות.

ניתנה היום, ז' באלול התש"ף (27.8.2020).

ה נ ש י א ה